

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Кафедра соціології

ЗАТВЕРДЖЕНО НА ЗАСІДАННІ КАФЕДРИ СОЦІОЛОГІЇ
Завідувач кафедри

_____/_____
(протокол №1 від 27.08. 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія муніципальної політики

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань 05 Соціально-поведінкові науки

Спеціальність 054 Соціологія

Освітня програма Соціологія муніципальної політики

Мелітополь, 2020

Розробник: Глинська Л. Ф. доцент кафедри соціології, кандидат філософських наук, доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми _____ Букреева І.В.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 5	Ступінь вищої освіти другий (магістерський) Галузь знань 05 соціально-поведінкові науки Спеціальність 054 соціологія Освітня програма Соціологія муніципальної політики	Обов'язкова	
Модулів 2		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин 150		1-й	1-й
Тижневих годин 4		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
		28 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	8 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		96 год.	134 год.
Індивідуальні завдання:			
год.			
Вид контролю: залік			

2. Мета навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є набуття практичних навичок використання методик управління розвитком міст та здійснення виконавчої влади на визначеній території.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування дисципліною:

Фахові компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 7. Здатність до аргументованого представлення власної думки, компетентної та толерантної дискусії з її опонентами.

СК 7. Здатність аналізувати факти та явища, які впливають на формування міського середовища

СК 9. Здатність розуміння особливостей інформаційного впливу масової комунікації на різні соціальні структури.

СК 10. Здатність оцінювати дієвість суспільних процесів реформування суспільства

4. Результати навчання

РН 10. Здатність аналізувати соціально значущі проблеми та процеси з метою прийняття відповідних рішень для соціального проектування розвитку міста, соціального прогнозування розвитку міста.

РН 11. Використовувати головні методи аналізу регіональних та місцевих проблем та технології їх вирішення, які необхідні в дослідницькій діяльності соціолога, в його роботі в муніципальних, громадських та політичних інститутах, в консалтингових та ін. структурах.

РН 13. Визначати ефективність соціальної політики міста

5. Програма навчальної дисципліни

Блок 1. Структура та сутність муніципальної політики.

Тема 1. Органи виконавчої влади на місцях.

Система місцевого самоврядування. Організація громадянського суспільства. Система державної влади. Функції місцевого самоврядування. Місцеві державні адміністрації. Органи самоорганізації населення.

Тема 2. Муніципальна політика: напрями, сутність, зміст.

Сутність муніципальної політики. Напрямки і структура муніципальної політики. Технологія розробки муніципальної політики. Основні завдання місцевої влади. Управління муніципальною політикою. Формування цілей муніципальної діяльності і муніципальної політики. Фактори впливу на формування муніципальної політики.

Тема 3. Муніципальна влада як каталізатор громадянського суспільства.

Сутність муніципальної влади. Ознаки та принципи виконавчої влади. Класифікація муніципальних функцій. Законність діяльності органів виконавчої влади.

Блок 2. Управління муніципальною політикою.

Тема 4. Муніципальна влада та управління.

Поняття муніципального управління та його сутність. Влада і управління. Суб'єкти та об'єкти державного управління. Завдання муніципальної влади. Ознаки муніципальної влади. Ознаки та функції державної влади.

Тема 5. Державне управління та управлінські відносини

Напрями роботи муніципалітету. Поняття та сутність державного управління. Державно-управлінські відносини. Основні риси комбінованого варіанту управління. Ознаки державного управління. Форми управлінських відносин. Основні методи прийняття рішень.

Тема 6. Функції муніципального управління.

Поняття та сутність функцій муніципального управління. Види функцій державного управління. Класифікація функцій управління. Основні групи функцій управління.

Етапи процесу прийняття управлінських рішень. Групи управлінських завдань. Основні та допоміжні функції державного управління.

Тема 7. Співпраця муніципальної влади з соціологами.

Компетентність замовників дослідження. Труднощі у співпраці з фаховими дослідниками. Матеріальне забезпечення соціологічних досліджень. Відповідальність дослідника. Особливості взаємовідносин між дослідником та замовником.

6. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		го	л	п	ла б	інд		с.р.	л	п	лаб	інд
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Блок 1. Структура та сутність муніципальної політики..												
Тема 1. Органи виконавчої влади на місцях.	22	4	4			14	21	2				19
Тема 2. Муніципальна політика: напрями, сутність, зміст.	22	4	4			14	24	2	2			20
Тема 3. Муніципальна влада як каталізатор громадянського суспільства.	22	4	4			14	21		2			19
Разом за модулем 1	66	12	12			42	66	4	4			58
Блок 2. Управління муніципальною політикою..												
Тема 4. Муніципальна влада та управління.	22	4	4			14	21	2				19
Тема 5. Державне управління та управлінські відносини	22	4	4			14	21		2			19
Тема 6. Функції муніципального управління.	22	4	4			14	21	2				19
Тема 7. Співпраця муніципальної влади з соціологами.	18	4	2			12	21		2			19
Разом за модулем 2	84	16	14			54	84	4	4			76
Усього годин	150	28	26			96	150	8	8			134

7. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	Тема 1. Органи виконавчої влади на місцях. 1. Система місцевого самоврядування. 2. Законність діяльності органів виконавчої влади. 3. Місцеві державні адміністрації.	4
2	Тема 2. Муніципальна політика: напрями, сутність, зміст. 1. Сутність муніципальної політики. 2. Напрямки і структура муніципальної політики. 3. Технологія розробки муніципальної політики.	4
3	Тема 3. Муніципальна влада як каталізатор громадянського суспільства. 1. Ознаки та принципи виконавчої влади. 2. Класифікація муніципальних функцій. 3. Організація громадянського суспільства.	4
4	Тема 4. Муніципальна влада та управління. 1. Поняття муніципального управління та його сутність. 2. Влада і управління. 3. Суб'єкти та об'єкти державного управління.	4
5	Тема 5. Державне управління та управлінські відносини 1. Напрями роботи муніципалітету. 2. Поняття та сутність державного управління. 3. Державно-управлінські відносини.	4
6	Тема 6. Функції муніципального управління. 1. Поняття та сутність функцій муніципального управління. 2. Види функцій державного управління. 3. Класифікація функцій управління.	4
7	Тема 7. Співпраця муніципальної влади з соціологами. 1. Компетентність замовників дослідження. 2. Труднощі у співпраці з фаховими дослідниками. 3. Відповідальність дослідника.	4
	Всього	28

8. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форма контролю	Кількість годин
1	Тема 1. Органи виконавчої влади на місцях. 1. Система місцевого самоврядування. 2. Законність діяльності органів виконавчої влади. 3. Місцеві державні адміністрації.	Усна відповідь, дискусія	4
2	Тема 2. Муніципальна політика: напрями, сутність, зміст. 1. Сутність муніципальної політики.	Творче завдання	4

	2. Напрямки і структура муніципальної політики. 3. Технологія розробки муніципальної політики.		
3	Тема 3. Муніципальна влада як каталізатор громадянського суспільства. 1. Ознаки та принципи виконавчої влади. 2. Класифікація муніципальних функцій. 3. Організація громадянського суспільства.	Виконання тестових завдань	4
4	Тема 4. Муніципальна влада та управління. 1. Поняття муніципального управління та його сутність. 2. Влада і управління. 3. Суб'єкти та об'єкти державного управління.	Бліц опитування	4
5	Тема 5. Державне управління та управлінські відносини 1. Напрями роботи муніципалітету. 2. Поняття та сутність державного управління. 3. Державно-управлінські відносини.	Розв'язання ситуаційної задачі	4
6	Тема 6. Функції муніципального управління. 1. Поняття та сутність функцій муніципального управління. 2. Види функцій державного управління. 3. Класифікація функцій управління.	Дискусія, усне опитування	4
7	Тема 7. Співпраця муніципальної влади з соціологами. 1. Компетентність замовників дослідження. 2. Труднощі у співпраці з фаховими дослідниками. 3. Відповідальність дослідника.	Виконання тестових завдань	2
	Всього		26

9. Самостійна робота

№ з/п	Теми і перелік завдань, що винесені на самостійне вивчення
1	Тема 1. Органи виконавчої влади на місцях. 1. Система державної влади. 2. Функції місцевого самоврядування. 3. Органи самоорганізації населення.
2	Тема 2. Муніципальна політика: напрями, сутність, зміст. 1. Основні завдання місцевої влади. 2. Управління муніципальною політикою. 3. Формування цілей муніципальної діяльності і муніципальної політики. 4. Фактори впливу на формування муніципальної політики.
3	Тема 3. Муніципальна влада як каталізатор громадянського суспільства. 1. Сутність муніципальної влади. 2. Законність діяльності органів виконавчої влади. 3. Сутність громадянського суспільства.
4	Тема 4. Муніципальна влада та управління. 1. Завдання муніципальної влади. 2. Ознаки муніципальної влади. 3. Ознаки та функції державної влади.
5	Тема 5. Державне управління та управлінські відносини 1. Основні риси комбінованого варіанту управління.

	2. Ознаки державного управління. 3. Форми управлінських відносин. 4. Основні методи прийняття рішень.
6	Тема 6. Функції муніципального управління. 1. Основні групи функцій управління. 2. Етапи процесу прийняття управлінських рішень. 3. Групи управлінських завдань. 4. Основні та допоміжні функції державного управління.
7	Тема 7. Співпраця муніципальної влади з соціологами. 1. Особливості взаємовідносин між дослідником та замовником. 2. Матеріальне забезпечення соціологічних досліджень. 3. Причини незатребуваності соціологів.

10. Методи навчання

1. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - пояснювально-ілюстративний;
 - репродуктивний;
 - проблемний;
 - частково-пошуковий (евристичний);
 - дослідницький.
2. За характером подачі (викладення) навчального матеріалу:
 - словесні;
 - наочні;
 - практичні.
3. За організаційним характером навчання методи:
 - організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності;
 - контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (подвійні) методи навчання тощо.

11. Методи і форми контролю

Види контролю відповідно до бально-накопичувальної системи оцінювання знань здобувачів вищої освіти в університеті: вхідний, поточний, періодичний (контрольна робота) і підсумковий (залік).

Поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей на семінарських заняттях; бліц-опитуваннях; виконання тестових завдань; виконання творчих завдань; розв'язування ситуаційних задач, періодичного контролю (перша та друга контрольні точки). Підсумковий контроль – у формі **заліку**.

Методи оцінювання результатів навчання під час проведення поточного контролю, періодичного контролю, підсумкового (семестрового) контролю: спостереження, усне опитування, письмові роботи; контроль виконання завдань самостійної роботи, програмований контроль.

Засоби діагностики: стандартизовані тести, есе, презентації, творчі проекти,

аналітичні звіти, інші види індивідуальних та групових завдань.

12. Критерії оцінювання

Система оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів вищої освіти на ОПП Соціологія базується на «Положенні про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького» (протокол від 20.09.2019 р. № 3) і «Положенні про бально-накопичувальну систему оцінювання навчальних досягнень» (від 28.11.2017 р., протокол №7), що затверджені Вченою радою МДПУ імені Богдана Хмельницького. Контроль за видами діяльності здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом поточного оцінювання знань (усні відповіді, тестові завдання, перевірка практичних завдань, самостійної роботи), періодичним контролем по тестах або контрольних робіт за матеріалами двох блоків. За результатами суми балів поточного оцінювання та двох періодичних контрольних робіт (ПКР) виставляється підсумкова оцінка за національною, 100-бальною шкалами і ECTS.

За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складовою результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. 2.6. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60% від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40% балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. 2.7. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських, лабораторних) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Приклад: за десять занять студент отримав такі оцінки 3,4,4,4,5,4,5,3,5,4. Відповідно середньозважена оцінка ($X_{ср}$) буде становити 4.1 бали. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40% балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20$ Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $5 ПК = 4.1 * 20 = 4.1 * 4 = 16.4 \approx 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою, що використовується в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна

B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

Критерії оцінювання знань і вмінь студентів

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Усна відповідь на практичному занятті	1-2 бали – за відповідь з принциповими помилками, що свідчать про нерозуміння студентом сутності питання, 3 бали – за відповідь з помітними помилками, вадами засвоєння, але такими, що не перешкоджають подальшому навчанню, 4 - за відповідь із незначними помилками, 5 – за повну відповідь, логічно виважену, правильну за змістом
Індивідуальне опитування, доповіді, презентації	1-2 бали – за доповідь, що не розкриває змісту теми і містить суттєві помилки, 3 бали – за доповідь, що частково розкриває зміст теми з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання, 4-5 балів – за достатньо повне розкриття змісту теми.

Компетентнісно-орієнтовані завдання	1-2 бали – за виконання завдань із суттєвими помилками, 3 бали – за виконання завдань з помітними помилками, але такими, що не перешкоджають усвідомленню суті питання 4 бали – за достатньо повне виконання завдань із незначними помилками, 5 балів – за повне виконання завдань без помилок
-------------------------------------	---

Підсумковий контроль знань

Підсумкова оцінка (ПО) за семестр складається з суми балів за контрольні точки (КТ): $ПО = КТ1 + КТ2$ Максимальна сума підсумкової оцінки дорівнює 100 балам.
Схему нарахування балів подано у таблиці.

100 балів – загальний рейтинг з дисципліни			
100 балів			
50 – перша контрольна точка (перша половина семестру)		50 – друга контрольна точка (друга половина семестру)	
20 балів – поточний контроль на практичних заняттях	30 балів – I періодичний контроль (письмова контрольна робота 1)	20 балів – поточний контроль на практичних заняттях	30 балів – II періодичний контроль (письмова контрольна робота 2)

13.Рекомендована література

Основна

1. Батанов О. В. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні / Батанов О. В. – К., 2001. – 260 с.
2. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; наук.-ред. колегія: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова) та ін.; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2011. – 408 с.
3. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії / Навч. посіб. К.: Атіка, 2004. 480 с.
4. Участь громадськості у процесі прийняття рішень на місцевому рівні [Текст] : посіб. К. : Ленвіт, 2012. 426 с.
5. Публічна влада. URL: <https://dic.academic.ru/dic.nsf/ruwiki/314674>.

Додаткова

6. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Т. 5 : Територіальне управління / наук.-ред. колегія : О. Ю. Амосов (співголова), О. С. Ігнатенко (співголова) та ін. ; за ред. О. Ю. Амосова, О. С. Ігнатенка, А. О. Кузнецова. – Х. : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2011. – 408 с.
7. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

8. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року // Відомості Верховної Ради України. 1997. № 24. Ст. 170.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

1. Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>
2. Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>
3. GfK Ukraine [www. https://www.gfk.com/uk-ua](https://www.gfk.com/uk-ua)
4. Социологическая группа «Рейтинг» (Rating Group Ukraine) <http://ratinggroup.ua>
5. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва <https://dif.org.ua>
7. Центр SOCIS <http://socis.kiev.ua>
8. ispp.org.ua – офіційний сайт Інституту соціальної та політичної психології АПН України
9. <http://socionet.ru/> - Соціонет – інформаційний простір з суспільних наук
10. <http://www.ras.ru/russian/RAS/ofcpr.html> – відділення філософії, соціології, психології і права РАН.
11. <http://www.socium.info/library.html> – бібліотека соціологічної літератури
12. <http://www.studfiles.ru/all-vuz/879/folder:2208/> - бібліотека соціологічної літератури
13. www.uceps.com.ua/ukr/all/sociology (Архів соціологічних даних Українського центру економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова, м. Київ).
14. www.ukrstat.gov.ua (Статистичні матеріали Держкомстату України)
15. www.sociology.kharkov.ua (Домашня сторінка харківських соціологів)
16. www.i-soc.com.ua (Домашня сторінка Інституту соціології НАН України)

